

בבא קמא טו

שום כסף	שום זה לא יהא אלא בכסף. תנינא להא דתנו רבנן: פרה שהזיקה טלית, וטלית שהזיקה פרה, אין אומרים תצא פרה בטלית וטלית בפרה, אלא שמין אותה בדמים
שוה כסף	אין בית דין נזקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות, אבל אם קדם ניזק ותפס מטלטלין - בית דין גובין לו מהן - מדובר ביתומים ובמקרה שתפסו לפני מיתת אביו
בפני ב"ד	פרט לב"ד הדיוטות
ועל פי עדים	פרט למודה בקנס ואחר כך באו עדים - שהוא פטור
בני חורין	למעוטי עבדים
בני ברית	למעוטי עובדי כוכבים
והנשים בכלל הנזק	מנהני מילי? 1. א"ש או אשה כי יעשו מלך חטאת, השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה 2. וארה המשפטי אפר תשי אפנהא, השוה הכתוב אשה לאיש לכל דינין שבתורה. 3. והמית א"ש או אשה, השוה הכתוב אשה לאיש לכל מיתות שבתורה
והניזק והמזיק בתשלומין	חצי נזק ממון ולכן מפסיד גם הניזק או למי שסובר חצי נזק קנס, בא ללמד פחת נבילה לניזק

כפרה לנשבע לשקר – חטאת האף	דינים – ארה המשפטי	שור מועד שהרג אדם – והמית א"ש או אשה
רק 1	דתהוי לה כפרה	איש דבר משא ומתן אין, אשה לא
רק 2	אבל כפרה, איש דבר מצוה אין, אשה דלאו בת מצוה לא	דתיהוי לה חיותא
1 ו-2	הכא משום כפרה והכא משום חיותא	אבל לענין קטלא, איש דבר מצוה לשלם כופר, אשה לא ואי אשמעינן כופר, משום דאיכא איבוד נשמה
3	אבל הני תרתי דליכא איבוד נשמה - אימא לא	

חצי נזק

רב פפא	רב הונא בריה דרב יהושע
ממונא	קנסא.
הטעם	סתם שוורים לאו בחזקת שימור קיימן, ובדין הוא דבעי לשלומי כוליה, ורחמנא הוא דחס עליה דאכתי לא אייעד תוריה
איך מסתדר עם משנתנו הניזק והמזיק בתשלומין	בשלמא למאן דאמר פלגא נזקא ממונא, היינו דשייך ניזק בתשלומין קושי: אלא למ"ד פלגא נזקא קנסא, השתא דלאו דידיה שקיל, בתשלומין איתיה? תירוץ: לא נצרכא אלא לפחת נבילה. קושי על התירוץ: פחת נבילה, הא תנא ליה רישא: תשלומי נזק - מלמד, שהבעלים מטפלין בנבילה! תירוץ: חדא בתם, וחדא במועד. וצריכא; דאי אשמעינן תם, משום דאכתי לא אייעד, אבל מועד - אימא לא; ואי אשמעינן מועד, משום דקא משלם כוליה, אבל תם - אימא לא, צריכא.

ניסיונות להכריע במחלוקת קנס או ממון

ניסיון 1 - ממון: ת"ש: **מה בין תם למועד? שהתם - משלם חצי נזק מגופו, ומועד - משלם נזק שלם מן העלייה;** ואם איתא, ליתני נמי הא: תם - אינו משלם ע"פ עצמו, מועד - משלם ע"פ עצמו!

דחייה: תנא ושייר.

שאלה: מאי שייר דהאי שייר?

תשובה: שייר חצי כופר.

דחייה: אי משום חצי כופר לאו שירא הוא, הא מניי? רבי יוסי הגלילי היא, דאמר: **תם -**

משלם חצי כופר.

שמות פרק כא

(כח) וְכִי יִגַּח שׁוֹר אֶת אִישׁ אוֹ אֶת אִשָּׁה וְנָתַתְּ סֶקֶל יֶסֶקֶל הַשׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ וּבָעַל הַשׁוֹר נָקִי :
(כט) וְאִם שׁוֹר יִגַּח הוּא מִתְמַלְּמֵל שְׁלֵשׁם וְהוּעַד בְּבַעְלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֵנוּ וְהַמִּית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הַשׁוֹר יֶסֶקֶל וְגַם
בְּעַלְיוֹ יוּמָת : (ל) אִם כֹּפֵר יוֹשֵׁת עָלָיו וְנָתַן פְּדִיּוֹ נִפְשׁוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹשֵׁת עָלָיו : (לא) אוֹ בֶן יִגַּח אוֹ בַת יִגַּח
כַּמְשֻׁפֵּט הַזֶּה יַעֲשֶׂה לוֹ :

ניסיון 2 - ממון : ת"ש : **המית שורי את פלוני או שורו של פלוני - הרי זה משלם על פי עצמו** ; מאי לאו בתם!

דחייה : לא, במועד.

קושי על הדחייה : אבל תם, מאי? הכי נמי דאין משלם על פי עצמו, אי הכי, אדתני סיפא :
המית שורי את עבדו של פלוני - אין משלם על פי עצמו, לפלוג וליתני בדידיה : בד"א - במועד,
אבל בתם - אינו משלם על פי עצמו!
תירוץ לקושי : כולה במועד קמיירי.

ניסיון 3 - ממון : תא שמע : **זה הכלל, כל המשלם יותר על מה שהזיק - אינו משלם על פי עצמו** ; מאי לאו
הא פחות ממה שהזיק משלם!

דחייה ופירוש אחר : לא, הא כמה שהזיק משלם.

קושי על הפירוש האחר שחצי נזק הוא קנס : אבל פחות, מאי? הכי נמי דלא משלם, אי הכי,
אדתני : **זה הכלל, כל המשלם יותר על מה שהזיק - אינו משלם על פי עצמו**, ליתני : זה הכלל, כל
שאינו משלם כמה שהזיק, דמשמע פחות ומשמע יותר!
אין תירוץ : תיובתא.

פסיקת ההלכה : והלכתא : פלגא נזקא - קנסא.

קושי על הפסיקה : תיובתא והלכתא?

תירוץ : אין, טעמא מאי הויא תיובתא? משום דלא קתני כמו שהזיק, לא פסיקא ליה, כיון
דאיכא חצי נזק צרורות, דהלכתא גמירא לה דממונא הוא, משום הכי לא קתני.